

Hər bir xalqın, millətin dövlətçi-ləlik rəmzlərindən biri də bayraqdır. Bayraq müqəddəsdir, dövlətin simvoludur. Çox vaxt bayraq xalqların qeyrət rəmzi olaraq qeyd edilir və tanınır. Hərb meydalarında bayraq uca tutulub, zirvədə dalgalanıb. Xalqımız tarixən bayraqını namusu, qeyrəti, ümumilikdə varlığı bilib, onun uğrunda canından keçməkdən çəkinməyib.

Müstəqilliyimizin ilk illerindən bu yana Azərbaycan Bayrağının zirvələrde dalgalanması uğrunda minlərlə Vətən övladı şəhidlik zirvəsinə ucalıb. İgid əsgər və zabitlərimiz cəmi 44 gün ərzində erməni terrorçu dəstələrini mehv edərək, uca bayraqımızın Şuşada, Xankəndidə, Qubadlıda, Kəlbəcərdə, Zəngilanda və digər işğaldan azad edilən ərazilərdə dalgalanmasını təmin edib. Ona görə də şəhid qanına boyanan bayraqımız qürur və varlığımızın rəmzidir. Bu səbəbdən ilin bütün günlərində bayraq günü və bayraqın tarixi ilə bağlı səhəbətlər, mütəxəkirələr aparılır. 9 noyabr tarixi isə xüsusi gün hesab olunur. Ölkəmizdə Dövlət Bayraqı Günüün qeyd olunması Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin tarixi ilə bağlıdır. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin üçrəngli Dövlət Bayraqı ilk

Eldar İbrahimov
YAP idarə Heyətinin üzvü, Milli
Məclisin İntizam komissiyasının
sədri, professor

dəfə 1918-ci il noyabrın 9-da Bakıda, hökumətin iclasında qəbul edilib. İclasın keçirildiyi Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Nazirlər Şurasının binası üzərində qaldırılıb və 1920-ci ilin aprel ayınınadək dövlət statusuna malik olmuşdur.

Bugünkü güclü və qüdretli müasir Azərbaycan dövləti Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisidir. Məlumdur ki, Azərbaycanın ilk müstəqil bayraqı 1918-ci ildə Şərqi ilk demokratik respublikası olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tərəfindən Gəncə şəhərində qəbul olunub. 24 iyun 1918-ci il tarixinde qırmızı rəngli ay və səkkizgözlü ulduzdan ibarət bayraq Azərbaycanın dövlət bayraqı olaraq qəbul edilib. AXC bildirmişdir ki, qəbul edilən bayraq müvəqqəti xarakter daşıyır. Doğrudan da 9 noyabr 1918-ci il tarixinde indiki müqəddəs üçrəngli bayraqımız qəbul olundu. Dövlət bayrağının yaradıcısı Əli bəy Hüseynzadədir. Onun türkçülük, müasirlik, İslamlışmaq ideyaları üçrəngli bayraqımızda öz əksini tapıb. Təəssüflər olsun ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ömrü cəmi 23 ay əldədir. Ancaq 71 il sonra Azərbaycan xalqı tarixi dəyerlərinə, o cümlədən AXC-nin qəbul etdiyi üçrəngli bayraqımıza sahib çıxmış bacarıdı. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin dəyərləri, qəbul etdiyi bir sıra qanunlar, qaydalar qorunub saxlanılır və inkişaf etdirilir. Hələ ötən əsrin 90-ci illərində Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Meclisinin sədri olarkən Ümummilli Lider Heydər Əliyev AXC-nin üçrəngli Dövlət Bayrağını 1990-ci il noyabrın 17-də keçirilən sessiyada Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət Bayraqı olaraq təsdiq edilməsinə nail olmuşdur. Sonralar Ulu Önder Heydər Əliyev bu barədə demişdir: "90-ci il noyabrın 17-də biz burada, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Sovetinin sessiyasında, mənim sədrlik elediyim sessiyada ilk dəfə 1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tərəfindən qəbul olunmuş Azərbaycan milli bayraqını qaldırdıq. Yeni bunu biz küçə və meydanda

Bayraq Günü: Vətənə bağılılıq və milli həmrəylik

qaldırmadıq, orada bu bayraq qaldırıldı. Amma biz bir dövlət kimi Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət atributlarını müəyyən eledik. Hələ Kommunist Partiyası da var idi, Sovet hakimiyyəti de. Qərar qəbul etdi ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasının adından "Sovet Sosialist" sözləri çıxarılmalıdır. Çıxardıq və qərar qəbul etdi ki, Naxçıvanın milli bayraqı qəbul olunmalıdır - milli bayraq 1918-ci ildə Xalq Cümhuriyyəti tərəfindən qəbul edilmiş üçrəngli bayraqdır. Bu bayraqı sessiyanın salonuna gətirdik, başımızın üstüne vurduq".

1991-ci il fevralın 5-də Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti "Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayraqı haqqında" Qanun qəbul edib. 1991-ci il oktyabrın 18-də "Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi haqqında" Konstitusiya Aktı ilə Azərbaycan Respublikası Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisi kimi onun dövlət rəmzləri ni, həmçinin Dövlət bayrağını bərpa edib.

Xalqın təkidlilə tələbəsi ilə Ulu Önder Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra elm, təhsil, mədəniyyət, sosial, iqtisadi, hərbi və digər sahələrin inkişafına göstərdiyi diqqət və qayğı öz müsbət nəticəsini göstərdi. Dəyərlərimizin inkişafı sırasında bayraqa sevgi və hörmət xüsusi önəm daşıyır. Ümummilli Lider Heydər Əliyev deyirdi ki, "Biz öz himnımızı, bayraqımızı özümüz qədər sevməliyik. Çünkü bu, bizim Vətənimizə, mələtimizə, dövlətimizə olan sədəqət, sevgi və məhəbbətin rəmziidir. İndi dünyada müstəqil Azərbaycan dövləti var. Onun milli dövlət bayraqı var, milli himni var, milli gerbi var. Azərbaycan dünya birliyində özünə layiq yer tutubdur. Azərbaycanın dövlət bayraqı bütünlənən beynəlxalq təşkilatların iqamətgahları arasında dalgalanır, müstəqil Azərbaycanın başı üstündə dalgalanır və daim dalgalanacaqdır, bu yüksəkliliklərə qalxmış bayraq bundan sonra heç vaxt enmeyəcəkdir".

Prezident İlham Əliyev Ulu Önder Heydər Əliyevin müdrik siyasetini uğurla davam etdirmişdir. 2003-cü ildə keçirilən prezident seçkilərində xalqın mütləq əksəriyyətinin səsini qazanaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilən cənab İlham Əliyevin diq-

qət ayırdığı məsələdən biri də dövlət bayraqı olmuşdur. 2004-cü il iyunun 8-de Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə "Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının istifadəsi qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu qəbul edilmişdir. Qanuna əsasən, Azərbaycan Respublikasının dövlət bayrağına hörmət göstərilməsi ilə bağlı vəzifələr, dövlət bayrağının qaldırılması və yerləşdirilməli olduğu yerlər, təsvirinin istifadəsi, həmçinin rəsmi tədbirlər zamanı, matəm günlərində və matəm mərasimlərində istifadəsi, digər bayraqlarla birgə qaldırılması (asılması) və ya yerləşdirilməsi, habelə dövlət bayrağının istifadəsinə dair tələblər və məhdudiyyətlər müəyyən edilmişdir. Dövlət bayraqı respublikamızın dövlət qurumlarının və diplomatik nümayəndəliklərinin binaları üzərində ucalır, mühüm beynəlxalq tədbirlər, mötəbər mərasimlər və məclislərlə yanaşı, irimiqyaslı ictmai-siyasi toplantılarında, mədəni tədbirlərdə və idman yarışlarında qaldırılaraq milli birliyi təcəssüm etdirir.

2010-cu il sentyabrın 1-də Bakıda Dövlət Bayraqı Meydanının təntənəli açılış mərasimində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Dövlət Bayrağının xüsusi əhəmiyyətini vurğulayaraq demişdir: "Bizim bayraqımız qürur mənbəyimizdir. Bizim bayraqımız canımızdır, ürəyimizdir. Bu gün Azərbaycanın hər bir yerinde Dövlət bayraqı dalgalanır. Azərbaycan ərazi bütövlüyünü bərpa edəndən sonra milli Dövlət bayraqımız bu gün hələ o işğal altında olan torpaqlarda qaldırılacaqdır. Bizim bayraqımız Dağlıq Qarabağda, Xankəndidə, Şuşada dalgalanacaqdır. O günü biz hər an öz işimizle yaxınlaşdırılyıq və yaxınlaşdırıraq. Eşq olsun, Azərbaycan bayrağına!".

Prezident İlham Əliyev onu da qeyd etmişdir ki, "Bayraqımız eşidilən səsimiz, duyuulan nəfəsimizdir. Bizim bayraqımız qürur mənbəyimizdir. Azərbaycan Respublikası müstəqilliyini bərpa etdiğindən sonra Azərbaycanın Dövlət Bayraqı milli suverenliyin simvolu kimi ölkəmizin bütün vətəndaşları üçün müqəddəs dövlətçilik rəmzlərindən birinə çevrilib. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yadigarı olan bu bayraq bizim azadlıq məfku-

resine, milli-mənəvi dəyərlərə və ümumbaşəri ideallara sadıqliyimizi nümayiş etdirir".

Azərbaycanın üçrəngli bayraq hem də, qalibiyyət remzidir. Üçrəngli bayraqımızın Xankəndidə, Şuşada, Ağdərədə, Qubadlıda, Kəlbəcərdə, Laçında və digər işğaldan azad edilən ərazilərdə dalgalanması kimlimizin göstəricisi, parlaq gələcəye olan inamın nümunəsidir. Fətəh Sərkərdə, Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev 2020-ci il sentyabrın 27-də başlayan 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılan parlaq Qələbədən sonra işğaldan azad edilmiş ərazilərimiz ilk səfərlərində həmin torpaqlarımızda Azərbaycan Bayrağının ucaldılması ilə tarixə yazılırdı. Prezident İlham Əliyev 2023-cü il oktyabrın 15-də Xankəndi şəhərində Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağını ucaldıb, tarixi gün münasibəti ilə Azərbaycan xalqını təbrik edərək demişdir: "Azərbaycan xalqı məne 20 il bundan əvvəl böyük etimad göstərmişdir və bu illər ərzində mən bunu hər zaman hiss etmişəm, bu inam da ha da artmışdır. Bu gün vaxtile - hələ işğal dövründə dediyim sözələr və xalq tərəfindən tekrarlanan sözələr mənim üçün en böyük mükafatdır. Mən o vaxt demişdim ki, nəyi, necə, nə vaxt etmək lazımdır, onu mən biliyim. İkinci Qarabağ müharibəsi dayananda da Azərbaycan xalqı biliirdi ki, mən bunu biliyim. O gündən üç il keçməmiş biz bu gün buradırıq, Xankəndidəyik, Xankəndinin mərkəzindəyik, Azərbaycan Gerbi, Azərbaycan Bayraqı altında. Bu, böyük xoşbəxtlikdir və tarixi hadisədir. İndi bu tarix haqqında danışmaq mənim üçün bəlkə o qədər də düzgün deyil. Çünkü bu tarixi biz yaşamışıq, bu tarixi biz yaratmışıq. Azərbaycan xalqı elə bir Qələbə qazanıb ki, həm diller əzbəri olub, həm də bu Qələbə əbədi bizimlə olacaq. Bu Qələbə bizim tariximizdə əbədi olacaq. Bizdən sonra gelən nəsillər bu Qələbə ilə əbədi və haqlı olaraq fəxr edəcəklər".

Beləliklə, 9 Noyabr - Bayraq Günü milli birliyin, azad düşüncənin və dövlət müstəqilliyinin təntənəsini ifadə edir. Bu dəyərləri tarix gələcək nəsillərə dövlətə sədəqət və Vətənə sevgi hissələrini aşlayan mühüm mənəvi irs kimi yaşayır.